

JERZY NAWROCKI

* 20. grudnia 1928 roku w Trzciance

† 28. kwietnia 1990 roku w Katowicach

Kiedy pogodnym rankiem 27 kwietnia 1990 roku uczestnicy zakończonego właśnie w Ustroniu, seminarium naukowego - prowadzonego przez profesora Jerzego Nawrockiego - żegnali się z Nim, pełnym życia i optymizmu, snującym plany dalszego rozwoju badań i współpracy, nikt nie mógł przewidzieć, że już następnego dnia - późnym wieczorem - odejdzie On spodziewany nas na zawsze. A to właśnie seminarium było kolejnym spośród organizowanych systematycznie od kilkunastu lat, spotkaniem współwykonawców programu naukowego dotyczącego podstaw przeróbki kopalin, zorganizowanego i prowadzonego przez Jerzego Nawrockiego od roku 1971, początkowo jako Międzyresortowy Problem Badań Podstawowych (MR.I.17.), a obecnie - od roku 1986 - jako Centralny Program Badań Podstawowych (nr.03.07). Zorganizowanie tych programów, skupienie wokół ich realizacji - jakże ważnej dla poznania własności kopalin oraz procesów ich wstępnego przetwarzania - rozproszonych poprzednio wysiłków badawczych podejmowanych w wielu, pozornie odległych, a przecież składających się w spójną całość służącą celom tych programów, dziedzinach nauki i techniki, a także popieranie i inspirowanie nowych kierunków badań w szerokim zakresie zadań związanych z przeróbką kopalin, wszystko to zasługa profesora Nawrockiego o nieprzemijającym znaczeniu. Jednocześnie ów różnorodny zespół realizatorów programów stał się w ciągu lat współpracą, w toku merytorycznych dyskusji a także i twórczych sporów, toczonych w trakcie wspomnianych, rokrocznie odbywanych seminariów naukowych, gronem prawdziwych przyjaciół, wspólnie poszukujących - każdy w zakresie swojej specjaności - rozwiązań ważnych problemów, warunkujących postęp w dziedzinie technologii wykorzystania kopalin. Powstanie takiego zespołu - nie mającego dotychczas odpowiednika w Polsce w dziedzinie przeróbki kopalin - i takich - wręcz przyjacielskich - więzi, to także zasługa Jerzego Nawrockiego - wszystkim przyjaznego i rozumiejącego wszelkie złożoności ludzkich charakterów. Takim pozostanie w pamięci wszystkich, którzy mieli możliwość Go znać i współpracować z Nim.

Większa część z sześćdziesięciu trzech lat tak niespodziewanie przerwane życie Jerzego Nawrockiego, to wytężona praca: naukowa i obywatelska.

Absolwent Wydziału Górniczego Politechniki Śląskiej z 1955 roku, związany z nim od początku działalności naukowej do ostatnich chwil doktoryzował się w roku 1960, habilitował w 1966, po czym w roku 1969 uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1978 -

nadzwyczajnego; od roku 1979 - członek korespondent Polskiej Akademii Nauk; doktor honoris causa Instytutu Politechnicznego w Nowosybirsku; promotor w piętnastu zakończonych przewodach doktorskich, opiekun habilitantów; promotor bardzo licznych prac dyplomowych studentów Politechniki Śląskiej, w której do ostatniej chwili był dyrektorem Instytutu Przeróbki Kopalni; autor, lub współautor blisko 230 opracowań i opublikowanych prac naukowych i 35 patentów, autor dwóch książek przetłumaczonych następnie i wydanych w ZSRR oraz ośmiu skryptów uczelnianych - to tylko formalne wyliczenie dokonań i osiągnięć Jerzego Nawrockiego w dziedzinie działalności naukowej i pedagogicznej. Ramy merytoryczne tej działalności wyznacza szeroko rozumiana problematyka - wymienionej już poprzednio - przeróbki kopalni, wraz z projektowaniem i konstruowaniem nowoczesnych maszyn i urządzeń do realizacji składających się na nią procesów. Wokół tej problematyki skupił działania przede wszystkim swoich bezpośrednich współpracowników, zatrudnionych w Instytucie Przeróbki Kopalni Politechniki Śląskiej, kierując ich pracami, udzielając mądrych i zawsze życzliwych rad i wsparcia.

Wysokie kwalifikacje i ogólnie uznany autorytet naukowy profesora Nawrockiego, a także Jego zaangażowanie we wszelkie działania związane z wybraną przez Niego i z takim powodzeniem uprawianą dziedziną wiedzy i techniki, znalazły również wyraz w powierzeniu Mu w ciągu wielu lat, licznych, odpowiedzialnych obowiązków, wśród nich takich, jak: funkcja przewodniczącego Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Górnictwa i Energetyki, przewodniczącego Rad Naukowych: Instytutu Metali Nieżelaznych i Głównego Instytutu Górnictwa, Rady Nadzorczej Spółki Polsko - Węgierskiej "HALDEX", przewodniczącego Sekcji Górniczo-Geologicznej Komitetu Nagród Państwowych, członka Komitetu Nauki i Techniki przy Radzie Ministrów. Codzienna praktyka były liczne i ścisłe kontakty z zakładami przemysłowymi, z innymi jednostkami naukowymi, z pracującymi tam specjalistami, z których wielu to Jego byli studenci, dyplomanci, doktoranci. Ta działalność tym bardziej umacniała ścisłe więzi pomiędzy twórczą - naukową - pracą Jerzego Nawrockiego i kierowanego przez Niego zespołu współpracowników oraz współrealizatorów programów, a praktyką gospodarczą Państwa na wszystkich jej szczeblach i poziomach.

Działalność obywatelska profesora Nawrockiego, to nie tylko dziedziny związane z Jego specjalnością naukową. W macierzystej uczelni - Politechnice Śląskiej - w ciągu dziesięciu lat sprawował funkcje prorektora (lata 1972 do 1974), a następnie rektora - do roku 1981, w którym pełnił obowiązki Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Od roku 1972 do 1989 był posłem na Sejm, który w 1985 powołał Go na członka Rady Państwa PRL. W latach 1973-1981 przewodniczył Sejmowej

Komisji Nauki i Oświaty.

Zasiłgi profesora Jerzego Nawrockiego dla Polski i nauki zostały uhonorowane między innymi nadaniem Mu Krzyża Komandorskiego i Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, tytułów honorowych: Zasłużonego Nauczyciela oraz Zasłużonego Górnika PRL, Medalu Komisji Edukacji Narodowej, Złotego Medalu za zasługi dla Obronności Kraju i innych odznaczeń. Był wielokrotnym laureatem nagród Ministra Szkolnictwa Wyższego i Ministra Górnictwa.

W tragicznym dniu 28 kwietnia 1990 Rodzina Jerzego Nawrockiego, z którą łączymy się w Jej bólu, straciła najbliższego Człowieka, wszyscy, którzy Go znaliśmy, straciliśmy Kolegę i Przyjaciela, nauka polska straciła wybitnego twórcę, a Polska Obywatela, który dobrze zasłużył się naszej Ojczyźnie. Pamięć o Nim pozostanie wśród nas na zawsze żywa.

Kazimierz Sztaba